

Пројекат супертенка Т-95 обустављен

Након вишегодишњег развоја и бројних најави приказивања прототипа, Русија је одустала од тенка Т-95. Основни разлог могао би бити финансијске природе, јер је у току неколико врло скувих пројеката: РВ развија борбени авион 5. генерације ПАК-ФА, морнарица гради и развија подморнице класе *Бореи* и интерконтиненталне ракете *Булава* које још увек не функционишу према жељама конструктора, тако да постоји могућност прихватања ракета *Синева*. У развоју су ракетни системи ПВО С-500 и др. Уместо Т-95 КоВ ће се морати „снаћи“ са последњим верзијама тенка Т-90, Т-90А са завареном куполом, што их по многим карактеристикама ставља у ред са последњим иностраним варијантама тенкова. Ако се ствари овако посматрају, одустајање од једног неизвесног и скупог пројекта који очигледно није био близу реализације ни не изгледа толико „страшно“, тим пре што је Русија избила на прво место у свету по заради од продатих тенкова у последњих неколико година. Не треба гајити илузије да је тенк Т-95 потпуно „мртав“ – Русија и „Уралвагонзавод“ ће без сумње сачекати нека боља времена и, можда, први потез конкуренције.

Индија купује Јавелин

Лоше стање у арсеналу противоклопних вођених ракета (ПОВР) индијске КоВ недавно је побољшано куповином америчких ракета ФГМ-148 *Javelin*. Ове ће ракете заменити досадашње ракете *Milan*, са значајним побољшањима у погледу ефикасности на циљу. Наиме, *Јавелин* је ракета код које се може извршити одабир трајекторије, тако да може да дејствује и на кров тенка, где је оклоп релативно танак, тако да је омогућено пробијање и најбоље заштићених тенкова. Поред тога, *Јавелин* је ракета која се користи по систему испали и заборави, тако да оператер већ по испаливању може да напусти положај, што је од великог значаја за вероватноћу преживљавања. Одређени број ће бити ку-

пљен из САД, а вероватно већи број произведен по лиценци у Индији. Уз овај систем Индијци користе и домаће ракете типа *Наг* које припадају категорији америчких *Hellfire*: имају домет 6 km ако се лансирају са земље или 8 km ако су лансиране из ваздушног простора. Такође, имају могућност дејства на кров тенка и као и *Јавелин* ИИР систем навођења.

Индија купује Акасх

Индијски ПВО поручио је чак 12 батерија најновијих ракета 3-в средњег домета под називом *Акасх*. Ове ракете имају хоризонтални домет од 27 km, а могу да дејствују у распону висина 20 m и 15 800 m. Имају масу 701 kg, а масу бојне главе 60 kg. Једна батерија састоји се од три мобилна лансера са по четири ракете (цена сваког 2,2 мил. \$), радара за претраживање (8,7 мил. \$) и радара за навођење (10,5 мил. \$). Ракете су базиране на добро познатом систему *Куб* (SA-6). Тренутно, са ценом развоја од преко 250 мил.\$, то је једна од најскупљих инвестиција индијске DRDO (Defence Research and Development Organization). У будућности се очекује развој верзије повећаног домета на 60 km и морнаричке верзије, која би могла да замени или допуни досадашње руске системе *Штил* (SA-N-7).

Подморнице против гусара

Најновије средство за сузбијање гусарења са обала Сомалије јесу подморнице. Наиме, холандска РМ послала је једну подморницу класе *Walrus* у патролну мисију у регион. Основна предност подморница је немогућност да је гусари детектују, јер не располажу софистицираним сонарима, већ се ослањају на осматрање. Осматрањем је могуће врло лако уочити патролни брод, док се подморница која се налази у шноркел вожњи не може уочити. На тај начин, подморница служи за извиђање и дојаву другим бродовима у сектору да прети напад. Иначе, подморнице класе *Walrus* су из периода хладног рата, али су још увек врло цењене због велике аутономије, ниског нивоа буке, релативно малог бројчаног стања посаде и снажног торпедног, минског и ракетног наоружања.

Помоћ за систем *Arrow 3*

Израелски произвођач IAI, и поред претходних одбијања, ипак добија помоћ САД за развој најновије варијанте антибалистичког ракетног система *Arrow 3* од преко 100 милиона америчких долара. На тај начин, више од половине укупних трошкова развоја овог система, који износе три милијарде долара, докирали су Американци. Поред тога, у развоју система уче-

ствује више америчких компанија, а од великог значаја је и употреба америчког осматрачког радара. Наиме, како је израелски радар *Green Pine*, иначе коришћен у оквиру система *Arrow 2* имао могућност откривања ракета лансираних из Ирана два минута до удара у циљ у Израелу, са новим радаром ће се ово време повећати на 5 до 6 минута, што представља значајан напредак који нуди могућност искоришћења већег домета ракета. Такође, систем *Arrow 3* имаће могућност преузимања информација и са сателита или беспилотних летелица. Први тестови се очекују 2011. године, а постоје индикације да ће му цена бити за једну трећину мања у односу на *Arrow 2*.

Сага о МиГ-21 се наставља у Кини

Кинези су одлучили – не купују фаворизовани Л-15, развијен на бази руског Јак-130 са моторима са додатним сагоревањем, већ дериват старог МиГ-21У, тачније, кинеске серије F/J-7, тј. двоседа JJ-7, ознаке JL-9. Разлике у

односу на претходне верзије су, споља гледано, драстичне – уместо носног уводника ваздуха постављени су бочни, који потпуно мењају изглед авиона. Мотор је WP-13F(C), потиска 44,1 kN без и 66,7 kN са додатним сагоревањем, представља напредак у односу на JJ-7 са WP-7B (потисак). Крило је двоструко делта, преузето са J-7E, које иначе Кинези нуде за модернизоване J/F-7 и МиГ-21, чиме се постижу боље маневарске особине. Максимална брзина авиона је око 1,6-1,7 маха, а предвиђа се употреба снажнијег мотора WP-14. Авион ће опционо бити могуће опремити радаром, где се за сада спомиње италијански *Грифо С7*, као и савременом опремом. На тај начин, JL-9 може да постане сасвим озбиљан борбени авион и конкурент на светском тржишту под ознаком FТС-2000, пре свега за купце плићег џепа. Одлука је вероватно донета у оквиру ниже цене, проверене основне платформе и бољих перформанси у односу на L-15. На JL-9 ће се обучавати будући пилоти најсавременијих авиона кинеског РВ, J-10 и J-11.